

SXEDIO.FZ9"

2.7.1952: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΑΠΕΙΛΕΙ ΤΟΝ ΣΟΦΟΚΛΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟ ΟΤΙ ΘΑ ΤΟΝ ΚΑΤΑΓΓΕΙΛΕΙ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ ΓΙΑΤΙ ΑΡΝΕΙΤΑΙ ΝΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙ ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΟΝ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Η αποτυχία της Ελληνικής Κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης να συμφωνήσουν πάνω στο αίτημα του Μακαρίου για προσφυγή στον ΟΗΕ δεν έκαμψαν την επιμονή του κυπρίου Αρχιεπισκόπου.

Αντίθετα κινητοποίησε τον ελληνικό λαό με επικεφαλής τη Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας και την Εκκλησία διά του Αρχιεπισκόπου Ελλάδας.

Τα τηλεγραφήματα και τα μηνύματα από όλη την Ελλάδα και την Κύπρο έφθασαν βροχή στα γραφεία του υπουργού Εξωτερικών της Ελλάδας Σοφοκλή Βενιζέλου και του ηγέτη της αντιπολίτευσης Αλεξάνδρου Παπάγου με τα οποία ζητείτο η προσφυγή στον ΟΗΕ.

Στις **21** Ιουνίου εξ άλλου εκπρόσωποι των παραγωγικών τάξεων της χώρας σε σύσκεψη τους αποφάσισαν όπως προκηρύξουν Πανεργατική απεργία στις **27** Ιουνίου, ψωθούν μεσίστοι σημαίες και κρούουν πάνθημα οι καμπάνες των εκκλησιών.

Την επομένη σε νέα σύσκεψη για περαιτέρω προγραμματισμό των εκδηλώσεων υπέρ της Κύπρου μίλησε ο Γενικός Γραμματέας της Συνομοσπονδίας Φώτης Μακρής που είπε:

"Όπως αποδεικνύεται και από τας προσφάτους δηλώσεις του Βρετανού υπουργού των Εξωτερικών μόνον διά του συντονισμένου αγώνος όλων των Ελλήνων δύναται να

προωθηθή το ζήτημα προς την μοναδικήν του λύσιν, δηλαδή την παραπομπήν του εις τον ΟΗΕ. Με την συντονισμένην αυτήν δράσιν θα πρέπει να πεισθή η Κυβέρνησις ότι παράβασις των υποχρεώσεων της επί του Κυπριακού θα χαρακτηρισθή ως εθνική προδοσία.

Στη σύσκεψη καταρτίστηκε πρόγραμμα για άσκηση περισσότερης πίεσης προς την Κυβέρνηση και την αντιπολίτευση για να καθορίσουν κοινή πολιτική

και προσφυγή στον ΟΗΕ.

Συμφωνήθηκε ακόμα ότι στις εκδηλώσεις κυριαρχεί το σύνθημα "η μάχη της Κύπρου" και όπως επικεφαλής των εκδηλώσεων βρίσκεται η Πανελλήνια Επιτροπή Κυπριακού Αγώνος υπό την ηγεσία του Αρχιεπισκόπου Αθηνών.

Ενώ πλησίαζε η Παρασκευή **27** Ιουνίου ο Φώτης Μακρής επανήλθε με νέες δηλώσεις και απείλησε την Κυβέρνηση ότι οι εργαζόμενοι θα την ανάγκαζαν σε παραίτηση αν δεν έπαιρνε τολμηρές αποφάσεις για το Κυπριακό.

Αφού επέκρινε την Κυβέρνηση γιατί δεν πήρε ακόμα αποφάσεις για τον τρόπο χειρισμού του Κυπριακού ο Μακρής πρόσθεσε:

" Εάν κωλύεται (η κυβέρνηση) εξ οιαδήποτε λόγου να προβάλλει την αξίωσιν της πατρίδος μας, διά την απελευθέρωσιν της Κύπρου, δεν της μένει παρά να παραχωρήσει την θέσιν της πριν ή την υποχρεώσει προς τούτο ο λαός".

Οπλισμένος με την πλήρη συμπαράσταση του ελληνικού λαού ο Μακάριος είχε μια νέα συνάντηση αργά το βράδυ της **23ης** Ιουνίου με τον Σοφοκλή Βενιζέλο που προήδρευε της Κυβέρνησης λόγω ασθένειας του Νικόλαου Πλαστήρα. Η συνάντηση ήταν η πέμπτη από την άφιξη του Μακαρίου.

Ο Μακάριος ζήτησε να πληροφορηθεί τη στάση της Ελληνικής Κυβέρνησης και πάλι, αλλά ο Βενιζέλος δεν είχε τίποτε συγκεκριμένο να πει.

Είπε ο Μακάριος:

"Επεσκέφθην τον κ. Βενιζέλον, παρά του οποίου εζήτησαν πληροφορίας επί της αποφάσεως της κυβερνήσεως ως προς την πανελλήνιον αξίωσιν περί εγγραφής του Κυπριακού ζητήματος εις την ημερησίαν διάταξιν της προσεχούς γενικής συνελεύσεως του ΟΗΕ. Ο κ. Βενιζέλος μου εδήλωσεν ότι η κυβέρνησις δεν αποκλείει την περίπτωσιν προσφυγής εις τα Ηνωμένα Έθνη, την οποίαν και μελετά σοβαρώς. Πάντως όμως θα εξαρτήση την τελικήν αυτής απόφασιν από τας ενεργείας και βολιδοσκοπήσεις εις τας οποίας θέλει να προβή κατά το υπολειπόμενον μέχρι της συγκλήσεως

της προσεχούς Γενικής Συνελεύσεως διάστημα".

Η εκδήλωση για την Κύπρο αναβλήθηκε για μια βδομάδα, για να δοθεί ίσως χρόνος για περαιτέρω εξάσκηση πίεσης. Η απειλή για την εκδήλωση θα έφερνε καλύτερα αποτελέσματα και πίεση από την πραγματοποίηση της.

Η απόφαση για αναβολή της εκδήλωσης για 4 Ιουλίου λήφθηκε από την Εκτελεστική Επιτροπή της Πανελληνίας Επιτροπής Ένωσης Κύπρου. Μετά τη συνεδρία ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Σπυρίδων είπε:

"Η Πανελλήνιος Επιτροπή Ένώσεως Κύπρου ήλπιζεν ότι, κατόπιν των επανειλημμένων εκδηλώσεων ολοκλήρου του ελληνικού λαού το ζήτημα της απλευθερώσεως της Κύπρου είχε ωριμάσει εις την αίσίαν του λύσιν.

Την ελπίδα ταύτην ενίσχυσεν η στάσις της Ελληνικής Αντιπροσωπείας, παρά τω ΟΗΕ και γενικώτερον της ελληνικής Κυβερνήσεως, ήτις διά των ενεργειών της ανελάμβανε, πλέον αποφασιστικώς εις χείρας της την διαχείρισιν του ζητήματος.

Παρά πάσαν όμως προσδοκίαν δι' εξοργιστικών δηλώσεων αρμοδίου οργάνου της κυβερνήσεως της η Αγγλία ωμώς απορρίπτει πάντα συζήτησιν εμμένουσα εις την σκληράν ακαμψίαν της κατά τρόπον ενθυμίζοντα άλλας εποχάς και αποτελούντα πρόκλησιν προς πάσαν περί σεβασμού της ελευθερίας και αυτοδιαθέσεως των λαών ιδέαν, ου μόνον δε τούτο αλλά και χρησιμοποιεί επιτυχώς όλην την εκ της κεκτημένης ταχύτητος δύναμιν των διπλωματικών τεχνασμάτων του παρελθόντος, ίνα φιμώση την Ελληνικήν Κυβέρνησιν προ του διεθνούς δικαστηρίου των Ηνωμένων Εθνών.

Προ της τοιαύτης καταστάσεως, η οποία αποτελεί αυτόχρημα εμπαιγμόν των αρχών, υπέρ των οποίων εθυσιάσθησαν και καλούνται να θυσιασθώσι και πάλιν τα ελεύθερα Έθνη, ο ελληνικός λαός αισθάνεται την ανάγκην να διαμαρτυρηθή με όλην την δύναμιν της ψυχής του και να εκφράση την βαθυτάτην πικρίαν και τον αποτροπιασμόν του.

Προς τούτο η Πανελλήνιος Επιτροπή Ένώσεως

Κύπρου καλεί τον ελληνικόν λαόν όπως καθορίση την 4ην Ιουνίου ως ημέραν διαμαρτυρίας διά την τόσον ιταμήν εκδήλωσιν της βίας του ισχυρού και τον συγγόν στραγγαλισμόν των παρ' ουδενός αμφισβητουμένων δικαίων του.

Ο Ελληνικός λαός κατά την ημέραν εκείνην άπαξ έτι θα προσπαθήση διά μέσων και πάλιν αποκλειστικώς ειρηνικών, να προειδοποιήση τους ισχυρούς του φίλους ότι είναι απαράδεκτον να εμφανίζονται τα ιερώτερα των αισθημάτων του και να γίνεται κατάχρησις της υπομονής και της φιλικής του αφοσίσεως προς συμμαχικήν Δύναμιν, ευελπιστών ότι δεν θα περιφρονηθή και πάλιν η ανυστερόβουλος φιλία του, η οποία δεν δύναται να παρατείνεται επ' άπειρον μονοπλεύρως".

Πριν πραγματοποιηθεί η εκδήλωση ο Μακάριος είχε μια νέα συνάντηση με τον Βενιζέλο στο γραφείο του και πάλι.

Στη συνάντηση αυτή ο Μακάριος θα πρέπει να απείλησε τον Βενιζέλο ότι θα τον κατάγγελλε προς τον ελληνικό λαό ανοικτά αν η Ελληνική Κυβέρνηση δεν έπαιρνε σαφή θέση έναντι του αιτήματος της Κύπρου για προσφυγή στον ΟΗΕ.

Τούτο αποκάλυψε μετά από πολλά χρόνια ο Βενιζέλος χωρίς να καθορίσει επακριβώς πότε έγινε η απειλή του Μακαρίου, αλλά οι δηλώσεις και καταγγελίες του Μακαρίου στον ελληνικό λαό λίγο αργότερα αποτελούν ορόσημο και ενίσχυση των όσων είπε ο Βενιζέλος, σύμφωνα με τον ίδιο λίγα χρόνια αργότερα, στις **25.4.1956**.

Ο Βενιζέλος είπε ότι ο Μακάριος τον απείλησε ότι θα τον κατάγγελλε προς το λαό αλλά αυτός δεν υπέκυψε στην απειλή.

Είπε ο Βενιζέλος:

"Κατά το **1952**, κατόπιν ισχυράς πιέσεως του Εθνάρχου Μακαρίου ηρνήθην και πάλιν τη προσφυγήν και ο Μακάριος τότε μέσα εις το γραφείον μου εις το Υπουργείον των Εξωτερικών, μου είπε: "θα σας καταγγείλω εις τον ελληνικόν λαόν, ότι αρνείσθε να κάμετε τη προσφυγήν εις τα Ηνωμένα Εθνη". Του

απήντησα ότι ημπορείτε να κάμετε ό,τι θέλετε. Να με καταγγείλετε όπου θέλετε, αλλά δεν πρόκειται να διευθύνετε την εξωτερικήν πολιτικήν της Ελλάδος".

Η συνάντηση της 2ας Ιουλίου, 1952 ήταν πολύ σύντομη. Κράτησε μόλις μισή ώρα και μετά από αυτήν δεν ήταν ο Μακάριος που μίλησε, αλλά ο Σοφοκλής Βενιζέλος που αισθανόταν την ανάγκη να διευκρινίσει για άλλη μια φορά τη θέση της Κυβέρνησης του επαναλαμβάνοντας τα όσα είχε αναφέρει πολλές φορές στο παρελθόν.

Είπεν ότι η Κυβέρνηση του "παρακολουθούσε το Κυπριακόν ζήτημα από όλας του τας πλευράς" και ότι "δεν αποκλείει και την προσφυγήν εις τον ΟΗΕ, εάν και όταν θα κρίνη ότι είναι τούτο σκόπιμον και το επιτρέπουν αι διεθνείς περιστάσεις".

Η εκδήλωση της 4ης Ιουλίου ήταν μια απόδειξη για την ελληνική Κυβέρνηση ότι δεν μπορούσε να παραγνωρίσει αυτό που ζητούσε ο Κυπριακός λαός ή απόδειξη της επιρροής που είχε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος στην Ελλάδα ή ακόμα πόση σημασία θα έπαιζε πλέον το Κυπριακό στα πολιτικά πράγματα της Ελλάδας.

Η εκδήλωση κράτησε τέσσερις ώρες. Αρχισε στις 6 το πρωί και όλη η Αθήνα είχε σημαιοστολισθεί. Από τις 8 μέχρι τις 9 σταμάτησε κάθε κίνηση στους δρόμους και η πόλη έμοιαζε σαν νεκρή. Στην εκδήλωση μετέσχαν όλοι οι Οργανισμοί δημοσίου δικαίου, ενώ τα καταστήματα, σχολεία, τράπεζες και εργοστάσια δεν λειτούργησαν.

Στις 8 άρχισαν να κτυπούν πένθιμα οι καμπάνες των εκκλησιών, ενώ την ίδια ώρα σταματούσε η κίνηση και στους δρόμους. Παρόμοια ακινησία παρατηρήθηκε και στο λιμάνι του Πειραιά.

Συμβολικά οι Αρχιεπίσκοποι Κύπρου και Ελλάδας πήγαν κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης στο μνημείο του αγνώστου στρατιώτη και κατέθεσαν στεφάνια, ο δε Μακάριος ζητωκραύγασε υπέρ της Ένωσης.

Στη συνέχεια ο Αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων πήγε με

άλλα μέλη της Επιτροπής Ένωσης Κύπρου στον Υπουργό Εξωτερικών Σοφοκλή Βενιζέλο, στον οποίο επέδωσε ψήφισμα με το οποίο διατυπωνόταν η Πανελλήνια αξίωση όπως παραμπεμφθεί το Κυπριακό στον ΟΗΕ.

Παραλαμβάνοντας το ψήφισμα ο Σοφοκλής Βενιζέλος είπε, σύμφωνα με το ραδιοσταθμό Αθηνών, ότι η ελληνική Κυβέρνηση "έπραξεν ήδη και θα εξακολουθήσει να πράττει το καθήκον της διά την Ένωσιν της Κύπρου, χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενον της παραπομπής του Κυπριακού εις τον ΟΗΕ".

Σύμφωνα με άλλες πληροφορίες ο Βενιζέλος τόνισε ότι η προσφυγή εξαρτάτο από τις διεθνείς εξελίξεις και συνέστησε στους κυπρίους να κινηθούν οι ίδιοι για προώθηση του ζητήματος".

"Διότι", πρόσθεσε σύμφωνα με το ποεριοδικό της Εθναρχίας Ελληνική Κύπρος, τεύχη **38,39** και **40**, "εις την επίμονον άποψιν της Βρεττανικής Κυβερνήσεως ότι το θέμα ενδιαφέρει αυτήν και τον Κυπριακόν λαόν μόνον, ο κυπριακός λαός πρέπει να δώσει την απάντησιν του".

Το ψήφισμα που δόθηκε στο Βενιζέλο έχει ως εξής:

"Μετά τη σημερινήν εκδήλωσιν της θελήσεως του ελληνικού λαού, ο οποίος τόσον εις τας Αθήνας, όσον και εις την υπόλοιπον χώραν, διά της σιωπηράς μεν αλλά και λίαν ευγλώττου διαμαρτυρίας του κατέδειξεν άπαξ έτι την σταθεράν και αμετάκλητον απόφασιν του να αγωνισθή δι' όλων των δυνάμεων του υπέρ της πραγματοποιήσεως της δικαίας και ιεράς αξιώσεως του πανελληνίου προς απόδοσιν της ελξηνικωτάτης Κύπρου εις την μητέρα Πατρίδα, η Πανελλήνιος Επιτροπή Ένώσεως Κύπρου, προεδρευομένη υπό του Προκαθημένου της Ορθοδόξου ελληνικής Εκκλησίας Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σπυρίδωνος και απαρτιζομένη εκ των νομικών αντιπροσώπων των εγκυροτέρων και μεγαλυτέρων οργανώσεων της χώρας, έχουσα δε πλήρη συναίσθησιν ότι διερμηνεύει πιστώς τα αισθήματα και την θέλησιν ολοκλήρου του ελληνικού λαού.

1. Διαμαρτύρεται και πάλιν εντόνως προς πάντας τους ελευθέρους λαούς του κόσμου, οι οποίοι ηγωνίσθησαν και εξακολουθούν να αγωνίζονται υπέρ της ελευθερίας, διά την κατάφωρον και απροσμέτρητον αδικίαν ότι παρά τας υπέρ των κοινών αγώνων τεραστίας θυσίας του ελληνικού λαού της Ελλάδος και της Κύπρου και παρά τας διακηρυχθείσας και διεθνώς καθιερωθείσας αρχάς της αυτοδιαθέσεως των λαών, κρατείται ακόμη υπόδουλος ή από αιώνων ελληνικωτάτη νήσος Κύπρος, της οποίας ο πληθυσμός, κατά τη συντριπτική του πλειονότητα ελληνικός, επιμόνως και ανενδότης αξιοί την διά της Ενώσεως μετά της μητρός Ελλάδος ελευθερίαν του.

2. Καταγγέλλει ενώπιον σύμπαντος του πεπολιτισμένου κόσμου την Βρετανικήν Κυβέρνησιν διότι εξακολουθεί να κατέχη την Κύπρον και να αρνήται το δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως εις λαόν, έχοντα ιστορίαν τριάκοντα και πλέον αιώνων και πολιτισμόν, ο οποίος αποτελεί το θεμέλιον του σημερινού πολιτισμού, ενώ έπραξε τούτο διά δεκάδας άλλων λαών παντός χρώματος και πάσης βαθμίδας αναπτύξεως.

3. Καταγγέλλει ενώπιον του Βρετανικού και του ελληνικού λαού την Βρετανικήν Κυβέρνησιν διότι διά της ούτω προσβλητικής δι' ημάς στάσεως της έθεσεν εν σοβαρώ κινδύνω την διά τόσων αγώνων και θυσιών των δύο λαών, στρεωθείσαν ελξηνοβρετανικήν φιλίαν και, γνωρίζουσα ότι εκφράζει τα αισθήματα πάντων των Ελλήνων, δηλοί ότι εις την Βρετανικήν ηγεσίαν εναπόκειται, διά της αποδόσεως της Κύπρου, να αποδείξη ότι εκτιμάται και είναι επιθυμητή υπ' αυτής η φιλία αύτη.

4. Καθιστά μοναδικώς υπεύθυνον ενώπιον της παγκοσμίου συνειδήσεως την Κυβέρνησιν της Μεγάλης Βρετανίας διά την εκ της στάσεως της ταύτης διατάραξιν της τάξεως εν τη περιοχή της Μεσογείου. Επίσης καθιστά ταύτην μόνην υπεύθυνον διά την ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών προς ταύτην αντιδικίαν εκ μέρους της πολιτικής ηγεσίας της χώρας ημών, η

οποία αφού της απεκλείσθη οιαδήποτε άλλη οδός, είναι υποχρεωμένη όπως, ικανοποιούσα το Πανελλήνιον αίτημα και τον ασίγαστον εθνικόν περί ενώσεως της Κύπρου πόθον, απευθυνθή εις το διεθνές τούτο βήμα προς λύσιν της εν προκειμένω διαφοράς και προς αποφυγήν μείζονος έτι διαταραχής της συμμαχικής συνοχής, εν τη περιοχή ταύτη.

5. Αναμένει από την ελληνικήν Κυβέρνησιν όπως μη αναβάλη την έγκυρον ικανοποίησιν της πανεθνικής ταύτης αξιώσεως προς εγγραφήν του ζητήματος εις την Ημερησία Διάταξιν της προσεχούς Γενικής Συνελεύσεως των Ηνωμένων Εθνών.

Αντίγραφα του ψηφίσματος δόθηκαν αργότερα στους προσβευτές της Βρετανίας των Ηνωμένων Πολιτειών και της Γαλλίας και τον αρχηγό του Ελληνικού Συναγερμού Αλέξανδρο Παπάγο.

Αργότερα ο Αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων μίλησε και από το Ελληνικό Ραδιόφωνο όπου είπε τα ακόλουθα:

"Ελληνικέ λαέ,

Προ **74** ακριβώς ετών, την **7ην** Ιουλίου **1878** η Αγγλία παρελάμβανε την ελληνικήν Μεγαλόνησον Κύπρον υπό τύπον προσωρινότητας, τότε και ο εκεί ελληνικός πληθυσμός και οι κάτοικοι της ελευθέρας Ελλάδος επίστευσαν ότι αυτό ήτο το προοίμιον της ολοκληρωτικής απελευθερώσεως και της επανόδου της νήσου εις την εθνικήν οικογένειαν. Οτε μάλιστα εν Αγγλία υπήρχον άνδρες του αναστήματος του Γλάδστωνος, οι οποίοι εχαρακτήριζαν τον τρόπον, καθ' ον κατελήφθη η Κύπρος υπό των Αγγλων, ως αισχρόν υπήρχε κάθε λόγος ότι αι ελπίδες αύται θα αποδεικνύοντο βάσιμοι, εν τούτοις αι ελπίδες διεψεύσθησαν. Η Αγγλία εγκαθίστατο εν Κύπρω ολονέν και νομιμώτερον.

Αλλ' ο ελληνικός λαός δεν έπαυσε να θεωρή την Κύπρον τμήμα της ελληνικής γης και δι' ειρηνικών τρόπων να ζητήσει την ένωσιν αυτής μετά της μητρος Ελλάδος. Κατά σύμπτωσιν δε η σημερινή επέτειος του εορτασμού της αμερικανικής ανεξαρτησίας εξελέγη ως κατά της πρωτοφανούς εμμονής της Αγγλικής πολιτικής εις την διαιώνισιν της καταστάσεως

δουλείας του Κυπριακού λαού. Η δι' ειρηνικών μέσων παροχέτευσις αύτη της θελήσεως και της αγανακτήσεως ολοκλήρου του ελληνισμού κατά της αγγλικής τακτικής, η οποία ενθυμίζει παλαιότερους χρόνους εφαρμογής της ωμής βίας και της πλήρους ισχύος του δόγματος της δυνάμεως του ισχυροτέρου, έχει διπλούν σκοπόν.

Πρώτον να υπενθυμίσει εις τον σήμερον πανηγυρίζοντα την εθνικήν του ανεξαρτησίαν ευδαίμονα αμερικανικών λαόν ότι υπάρχουν ακόμη λαοί με μακράν παράδοσιν ανωτέρου πολιτικού διψώντες ελευθερίαν, οι οποίοι στενάζουν και σήμερον ακόμη, μετά τόσας επισήμους διεθνείς διακηρήξεις περί των δικαιωμάτων Αυτοδιαθέσεως των λαών, υπό τον αυτόν ζυγόν δουλείας, τον οποίον το υπερήφανον Αμερικανικόν Εθνος έχυσε ποταμούς αιμάτων διά να αποτιναξη, αποτελεί ούτω θερμήν έκκλησιν προς την υπερατλαντικήν δημοκρατίαν, την αποτελούσαν σήμερον τον πανίσχυρον και αφιλοκερδή πρόμαχον των ανθρωπίνων ελευθεριών, όπως θελήση να κατανοήση τον πόνον ενός λαού, ο οποίος πρώτος κατέκτησε και εδώρησε εις τον κόσμον το υπέρτατον αγαθόν της ελευθερίας και σταθή εις το πλευρόν του εις τον υπέρτατον ειρηνικόν αγώνα προς κατάκτησιν των ελευθεριών του.

Δεύτερον να υπενθυμίση εις την αγγλικήν πολιτικήν ότι η παροδική ή έστω και μόνιμος δυνατότης καταπατήσεως παντός δικαίου και καταπνίξεως πάσης φωνής διαμαρτυρίας δεν αποτελεί τακτικήν ωφέλιμον ή και ανώδυνον. Εάν προ 140 ετών η έκβασις του αιματηρού αγώνος των Αμερικανών ήτο διάφορος που θα ευρίσκετο η ευεργετική και αγαθοποιός δύναμις, η οποία δις μέχρι τούδε έσωσε τον κόσμον μετ' αυτού την αγέρωχον Αγγλίαν και τώρα διά τρίτην φοράν αποτελεί τον εκ γρανίτου κυματοθραύστην, επί του οποίου θραύονται τα κύματα της βαρβαρότητος, τα οποία απειλούν να κατακλύσουν τον κόσμον άπαντα και μετ' αυτού την άτεγκτον θαλασσοκράτειραν;

Δεν πρέπει όμως να νομίζουν οι ισχυροί της γης

ότι η μικρά Ελλάδα και η ακόμη μικροτέρα Κύπρος αποτελούν ασήμαντον και αμελητέαν ποσότητα ανίκανον και να ωφελήση και να βλάψη. Η μήπως είναι ανάγκη να υπενθυμίσωμεν, παρά την πικρίαν των αναμνήσεων, ότι δεκαετία μόλις παρήλθε, αφ' ότου ολόκληρος αγγλικός κόσμος, δι' όλων των μέσων προπαγάνδας και διαφημίσεως διεκήρυττεν ότι η μικρά Ελλάδα υπήρξεν ο μόνος πιστός σύμμαχος κατά τας σκληράς ημέρας της μονόσεως και των κινδύνων και ότι τούτο δεν θα λησμονηθή ποτέ;

Δεν παρήλθεν όμως δεκαετία και η αγγλική πολιτική, με την αυτήν μάλιστα συντηρητικήν Κυβέρνησιν, ενεθυμήθη τας εκδηλώσεις ταύτας, διά να κατεθλίψη την μικράν Ελλάδα με ταπεινώσεις και απειλάς.

Διότι κατά του ελληνισμού ολοκλήρου στρέφονται αι σαφώς διατυπωθείσαι απειλαί του άγγλου επισήμου, και τον ελληνικόν λαόν ολόκληρον θίγει η απόπειρα φιμώσεως της κυβερνήσεως του, ίνα μη ανακοινώση καν το δίκαιον του εις την μεγάλην των Εθνών Οικογένειαν. Σπανίως ίσως εις τα διπλωματικά χρονικά ενεφανίσθη τόσον έκδηλος η τραγική ειρωνεία, όσον εις την τελευταίαν δήθεν αγανάκτησιν της επισήμου Αγγλίας και μεγάλης μερίδος του αγγλικού τύπου, διά την στάσιν της Ελλάδος εις το Αιγυπτιακόν ζήτημα.

Αλλά τί επί τέλους έπραξεν η μικρά Ελλάδα; Προέβη εις μίαν παλίν χειρονομίαν αβροφροσύνης απέναντι γειτονικής χώρας, μετά της οποίας την συνδέουν δεσμοί χιλιετηρίδων και εις την οποίαν φιλοξενούνται αδελφικώς τω όντι, εκατοντάδες χιλιάδων Ελλήνων. Αλλά διατί δεν εξεδηλώθη ανάλογος αγανάκτησις διά το Πακιστάν, το όποιον προέβη εις την αυτήν ακριβώς ενέργειαν, χωρίς να έχη τους δεσμούς και τα συμφέροντα της Ελλάδος και δη, το τραγικώτερον, εν ονόματι αυτής ταύτης της Βασιλείσεως της Αγγλίας;

Διατί δεν εξεδηλώθη η αγανάκτησις εναντίον της Ιταλίας, της Τουρκίας, της Πορτογαλίας, του

Βελγίου, διατελούντων υπό τας αυτάς ακριβώς συνθήκας των συμμάχων εις το Ατλαντικόν Σύμφωνον.

Η ενέγεια αυτή, λέγουν, παρακωλύει την προσπάθειαν προς εξασφάλισιν της ελευθερίας του Σουδάν. Και δεν σκέπτονται ότι ευκόλως δύναται να αντιταχθή ότι αν μόνον κίνητρον ήτο η μέριμνα διά την ελευθερίαν του Σουδάν, διατί δεν εκδηλούται η αυτή μέριμνα και διά την ελευθερίαν της Κύπρου, εχούσης μετά του ελληνικού λαού απείρως περισσότερα δικαιώματα επί της ελευθερίας και της αυτοδιαθέσεως της;

Ζημιώνει λέγουν τα αγγλικά συμφέροντα και ανέμενον ανάλογον κατανόησιν. Αλλά τα συμφέροντα ολιγίστων εκατοντάδων έστω χιλιάδων Αγγλων του Σουδάν και της Αιγύτου, τα οποία άλλωστε είναι εις θέσιν οποτεδήποτε και οπωσδήποτε να προστατεύση η πανίσχυρος Αγγλία, έπρεπε να βαρύνουν περισσότερον από την ύπαρξιν και την ζώην εκατοντάδων χιλιάδων Ελλήνων, διά την υπεράσπισιν των οποίων η μικρά Ελλάς ουδέν έτερον όπλον διαθέτει;

Δεν πρέπει, λέγουν, να προσφύγη η Ελλάς εις τον διεθνή Οργανισμόν, ίνα μη δώση προπαγανδιστικόν υλικόν εις τους κοινούς εχθρούς, ώστε την ευθύνην διά τούτο και την υποχρέωσιν της μερίμνης δεν έχουν οι αδικούντες, αλλ' οι αδκούμενοι και τολμώντες να εκφράσουν έστω και ψίθυρον παραπόνων;

Αλλά προς τι η παράταξις λογικών επιχειρημάτων, όταν η κραταιά Αλβιών επιβάλλη τα σοφίσματα της ως νόμον και διακηρύττη μετά αγερώχου περιφρονήσεως, ότι πάντα διεκδίκησιν δικαίου θεωρεί προκλησιν και πράξιν εχθρικήν;

Είμαι προφανώς ότι την έκφρασιν της ελεύσεως της μεγίστης πλειονότητος του λαού της Κύπρου, τους δικαίους πόθους του ελληνικού λαού, τα ιστορικά δικαιώματα, τας διεθνείς υποχρεώσεις τας κυρωθείσας διά της υπογραφής της, χαρακτηρίζει μετά ωμής, ειλικρινείας ως χάρτην, άγραφον και διακηρύττει, ότι παν ό,τι κατέχουν οι όνυχες και οι

οδόντες του βρετανικού λέοντος μόνον διά της δυνάμεως ή του φόβου και της απειλής δυναται να αποσπασθή.

Είναι σαφές πλέον, ότι η κραταιά δύναμις και διά της ουσίας των δηλώσεων της και διά της ωμότητος των εκφράσεων διαδηλοί, ότι αδιαφορεί διά την δύναμιν της αντοχής και την υπομονήν του κυπριακού λαού, αλλ' η εξάντλησις της υπομονής και η αγανάκτησις και η απόγνωσις είναι πολύ κακοί σύμβουλοι, εαυτήν επομένως θα έπρεπεν η Αγγλία να αιτιάται, εάν η ελληνική Κυβέρνησις υπείκουσα εις την κοχλάζουσαν λαϊκήν βοήν, κατέφευγεν εις τον διεθνή Οργανισμόν και θα έδιδεν ούτω ειρηνικήν διέξοδον εις την Πανελλήνιον δυσφορίαν και θα απεσόβει ούτω ενδεχομένα απευκταία.

Η Πανελλήνιος Επιτροπή Ενώσεως Κύπρου, αφ' ετέρου, θα πράξη παν το εφ' ευατήν, όπως η φωνή δαμαρτυρίας και του ελευθέρου ελληνικού και του υποδούλου Κυπριακού λαού ακουσθή εις τα πέρατα της οικουμένης και ματαιωθούν ούτως οι σκοποί εκείνων οίτινες ουδενός μέσου φείδονται όπως θάψουν εις την σιγήν του τάφου και καταδικάσουν εις πλήρη άγνοιαν την ιεράν κυπριακήν υπόθεσιν.

Η Πανελλήνιος Επιτροπή Ενώσεως Κύπρου θα συνεχίση έτι εντονώτερον και εις ον απεδύθη αγώνα όχι μόνον διότι πιστεύει εις αυτόν, όχι μόνον διότι ούτος είναι δι' αυτήν ιερός αλλά και διότι θέλει διά τούτου, όπως συγκρατήση τους αδελφούς κυπρίους εντό των ορίων της ειρηνικής νομικότητος. Τούτο δε δεν σημαίνει ότι δεν συµμεριζόμεθα απολύτως την αγανάκτησιν των διά την προκλητικώστητα, η οποία θα ενόμιζε τις, ότι αποσκοπεί εις το να εξωθήση τον Κυπριακόν λαόν, εις την βιαιότητα. Τοιαύται όμως μέθοδοι δημιουργούν χάσματα αγεφύρωτα, διά μακρόν χρόνον, μεταξύ των λαών, και επ' ουδεμία λόγω επιτρέπεται να δημιουργηθή χάσμα μεταξύ του αγγλικού και του ελληνικού λαού, διότι αι τύχαι αυτών είναι κοιναί παρά πάσαν παρεξήγησιν, παρά παν πείσμα, παρά πάσαν περιφρόνησιν παντός δικαίου,

ιερού και οσίου.

Προσοχή όμως και πάλιν. Ταύτα δεν σημαίνουν ούτε εγκατάλειψιν ούτε καν ύφεσιν του αγώνος. Τουναντίον, αι σημεριναί εκκληλώσεις εις τας οποίας εκλήθη ο ελληνικός ο λαός και εις τας οποίας τόσον προθύμως και ενθουσιωδώς ανταπεκρίθη, αποτελούν την απαρχήν της νέας εντατικής φάσεως του αγώνος της Μάχης της Κύπρου, όπως προφανώς απεκλήθη, η οποία όμως δεν δύναται να τερματισθή ειμή μόνον δια της απελευθερώσεως της Κύπρου.

Και αν ακόμη ο μη γένοιτο εν τη εξελίξει της ακοιμήτου προσπαθείας φανή προς στιγμήν ότι δι' ειρηνικών ανθρωπίνων μέσων δεν είναι δυνατή η ικανοποίησις του ιερού πόθου, του Κυπριακού και του ελληνικού λαού, καλούμεν αυτόν, όπως μη υποστείλη ουδ' επί στιγμήν την σημαίαν του αγώνος, εναποθέτων τας ελπίδας του εις τον δικαιοκρίτην Θεόν. Προς αυτόν καλούμεν πάντας τους κληρικούς της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος, όπως εις πάσαν ευκαιρίαν και εις πάσαν δημοσίαν ή ιδιαιτέραν ιεροτελεστίαν αναπέμπουν μεγαλοφώνως και ιδιαιτέραν δέησιν "υπέρ ενώσεως της μαρτυρικής Μεγαλονήσου Κύπρου μετά της Μητρος Ελλάδος" και ως είμεθα βέβαιοι ότι η Θεία ευλογία θα επιστρέψη τον αγώνα. " Τα αδύνατα παρά ανθρώπους δυνατά παρά τω Θεώ".

